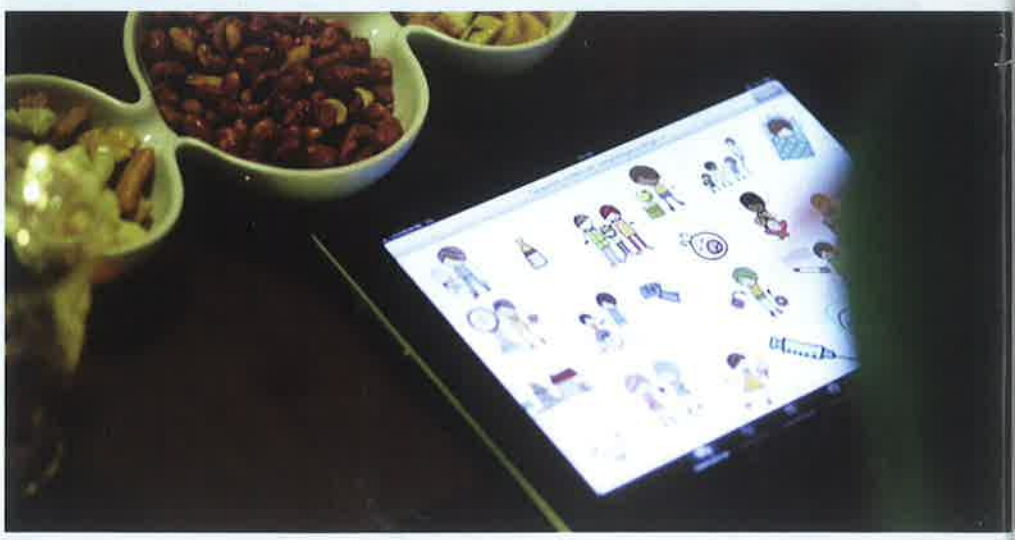
HUISBEZOEKEN AAN JONGE OUDERS

GERICHTE OPVOEDINGSHULP DANKZIJ APP

Hoe krijg je boven water wat voor ouders écht belangrijk is? De SamenStartenApp helpt ouders van jonge kinderen hun vragen makkelijker kenbaar te maken. 'Je draagt meteen oplossingen aan.'

DOOR TNO JEUGD

Vraag iemand die net een baby heeft gekregen eens hoe het gaat. "Ja, goed, leuk", is vast het antwoord. Vraag dan eens hoe zit met baby's slaapjes en je hoort misschien: "Dramatisch... Hij slaapt nog steeds niet door, we worden er gek van." Heb je nu, door gericht vragen, beter in kaart hoe het echt gaat met de verse ouder?

Het antwoord luidt: nee. Marjolein Keij, stafverpleegkundige bij de GGD Amsterdam legt uit: "Nog steeds weet je dan niet over welk onderdeel van de verzorging en opvoeding de ouders vooral vragen hebben, wat voor hen het meest belangrijk is op dit moment." En dat is zonde, zeker als de ouders prangende vragen hebben die tijdens het gesprek op het consultatiebureau niet ter tafel komen.

TNO en GGD Amsterdam bedachten een manier om in korte tijd toch boven water te krijgen wat belangrijke kwesties zijn in het dagelijks leven van ouders, waarbij ze misschien best wat advies of hulp kunnen gebruiken. Met de SamenStartenApp, die tijdens huisbezoeken wordt gebruikt, kunnen ouder(s) en verpleegkundige hun vragen en zorgen bespreken. TNO ontwikkelde de app. Vervolgens testten TNO en GGD deze in de praktijk.

Het werkt simpel: de verpleegkundige heeft een tablet bij zich, opent de app en laat de ouder de plaatjes op het beginscherm zien. Die tikt op het plaatje waarover hij of zij het wil hebben en legt uit wat het bij hem of haar oproept.

De plaatjes op het beginscherm blijken multi-interpretabel – en dat is goed. Zo roept het beeld van de moeder met kind op schoot bij de een het onderwerp 'borstvoeding' op, bij de ander 'inbakeren' en bij de volgende 'de bevalling'. Om de plaatjes nog multi-interpretabeler te maken, hebben TNO en GGD Amsterdam studenten van de Kunstopleiding Rotterdam gevraagd om zich te buigen over de vormgeving van de app. Tegen de zomer presenteren ze hun ideeën.

PICTOGRAMMEN

Het volgende scherm verschijnt: pictogrammen met gezichtjes die emoties van ouders vertolken, in een glijdende schaal. De emotie kun je een cijfer geven, bijvoorbeeld 2 voor erg verdrietig of 8 voor erg blij. Keij: "Daarmee kun je direct aangeven welk gevoel een onderwerp bij je oproept en hoe sterk dat is. Zo ontstaat in één oogopslag een helder beeld."

TNO-onderzoeker Olivier Blanson Henkemans, die de app ontwikkelde en onderzoek deed naar de werkzaamheid: "Je kunt het daardoor meteen hebben over wat de ouder nodig heeft om bijvoorbeeld van een drie een zes te maken. Zo draag je meteen oplossingen aan." Keij: "De app ondersteunt oplossingsgericht werken en motiverende gespreksvoering."

Stap drie is – zo nodig – het aanbieden van gerichte hulp en begeleiding in de

buurt. Informatie daarover kunnen organisaties zelf uploaden in de app. De ouder kan meteen kijken naar bijvoorbeeld kosten (voor sommige ouders is 'gratis' van belang), afstand (en dus haalbaarheid), of een cursus of training bijvoorbeeld individueel is of in een groep plaatsvindt en door wie deze wordt aangeboden. De ouder en verpleegkundige beslissen samen welke vorm van hulp het meest geschikt is. "Dat werkt beter dan een folder in de handen drukken", stelt Blanson Henkemans. "Je stemt het aanbod af op wat bij de situatie en de ouder past."

Cursussen en trainingen zijn onderverdeeld in verschillende thema's, zoals relatie, sociale steun, de eigen jeugd of de ontwikkeling van het kind. Via de app kan direct informatie over een cursus worden aangeklikt en doorgemaild aan de ouder. Ook kan een verslag van het gesprek met de verpleegkundige aan de ouder worden gemaild.

Uit de evaluatie blijkt dat ouders huisbezoeken sowieso waarderen, met het cijfer acht. Blanson Henkemans: "Maar een huisbezoek mét de SamenStartenApp kreeg een achteneenhalf. Ouders geven aan hiermee beter op maat gesneden zorg te ontvangen en beter hun vragen te kunnen stellen."

Huisbezoeken aan ouders met een lager opleidingsniveau werden door zowel ouders als verpleegkundigen over het algemeen lager gewaardeerd. Wanneer de app werd ingezet, ging de waardering omhoog, tot hetzelfde niveau als van de huisbezoeken aan ouders met een hoog opleidingsniveau. "Mogelijk zijn de afbeeldingen voor laag opgeleide ouders behulpzaam bij het vertellen van hun verhaal. Dat geldt zeker voor ouders van niet-Nederlandse afkomst. Helaas is de informatie over de hulp waarnaar ze worden doorverwezen dikwijls in het Nederlands, waardoor de begeleiding alsnog stagneert", zegt Blanson Henkemans. Dat is nog een aandachtspuntje.

BETUTTELD

Mogelijk hebben ook andere ouders profijt van de app. Keij: "Ouders die zich door het consultatiebureau betutteld voelen, kunnen nu meer zelf de regie nemen. Bovendien voorkomt de app dat ouders het gevoel krijgen dat verpleegkundigen vooral gericht zijn op het boven water krijgen van zorgelijke opvoedsituaties, terwijl vragen of zorgen van ouders zelf soms niet aan bod komen."

Door de app wordt ook sneller doorverwezen. "Maar er moet nog onderzocht worden of er ook terecht verwezen wordt", zegt Blanson Henkemans. Waarschijnlijk wil GGD Amsterdam de SamenStartenApp structureel gaan inzetten op het consultatiebureau. Op drie plekken in Nederland – Icare, GGD Noord-Hollands Noorden en Stichting Amsterdamse Gezondheidscentra (SAG) – draaien pilots om te kijken of de app ook daar zinvol is. Keij: "Ik kan me voorstellen dat de app kan bijdragen aan betere samenwerking tussen verschillende instanties. Ook door gezinsgeneralisten of in een programma als VoorZorg (Verpleegkundige ondersteuning bij zwangerschap en opvoeding) zou de app toegepast kunnen worden."

Verpleegkundigen zijn ook tevreden, blijkt uit de inventarisatie onder de app-gebruikers. Ze kunnen ouders nu beter motiveren en geven hen meer het gevoel competent te zijn. Keij: "Van verpleegkundigen hoor ik dat de app hen helpt minder zelf aan het woord te zijn. Iemand zei: 'In feite hoef je alleen maar nieuwsgierig te zijn.'" ●

TNO JEUGD

TNO ontwikkelt en onderzoekt innovaties die het welzijn in de samenleving verbeteren. De tak Jeugd binnen het instituut is specifiek gericht op het ontwikkelen, verbeteren en onderzoeken van programma's voor kinderen en jongeren in Nederland. Op deze pagina's telkens een greep uit de kennis en ervaring van TNO-Jeugd.

JAARGANG 8, NR. 3, JUNI 2014

JeugdenCo

VOOR PROFESSIONALS IN DE JEUGDSECTOR

PROCEDEREN IS NOODZAAK
Kunnen betrokken hulpverleners nog onafhankelijk afwegen wat nodig is?

BURENHULP
In Friesland zijn buren soms ook gezinsbegeleiders

JEUGDZORG STEEDS GROENER
Van teruggeefemmer en elektrische dienstfiets tot gras op het dak

